

Marres

Geadviseerd subsidiebedrag: **€ 523.720 euro**

Gevraagd subsidiebedrag: € 820.698 euro

Over de instelling

Stichting Marres, Huis voor Hedendaagse Cultuur (hierna: Marres) is een internationaal georiënteerde presentatie-instelling, gevestigd in Maastricht. Marres vindt het belangrijk een brug te slaan tussen 'de hedendaagse kunst en alledaagse ervaring'. Voor 2021 – 2024 continueert ze haar thematische benadering rond de werking van de zintuigen en de taal van het lichaam. Marres vult die focus interdisciplinair in.

Marres profileert zich met grote, immersieve tentoonstellingen, die het eigen huis volledig transformeren. Hiernaast organiseert de instelling jaarlijks nog vijf andere exposities, waaronder een coproductie en 'Currents', een Euregionaal talentontwikkelingsproject voor jonge kunstenaars en curatoren. Publicaties en publieks- en scholenprogramma's omkaderen het aanbod.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.30 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Marres, Huis voor Hedendaagse Cultuur een subsidiebedrag toe te kennen van € 523.720. De raad heeft de extra aangevraagde, geoordeelde, gelden voor verbreding van het publieksbereik niet beoordeeld.

Marres heeft een bewezen, onderscheidende positie in het landelijk bestel en is sterk geworteld in Maastricht en de Euregio. Hoewel de raad kritisch is over de houdbaarheidsdatum van het zintuigenthema, heeft hij op basis van geleverde prestaties in de afgelopen periode vertrouwen in de artistiek/inhoudelijke kwaliteit van de toekomstige exposities. Het internationale talentontwikkelingsprogramma 'Currents' is van bijzondere waarde.

Het educatie- en participatieprogramma wordt uitgebreid met potentieel aantrekkelijke programma's voor *peer educators* en basisschoolleerlingen. De uitbreiding is onderdeel van de strategie voor het bereiken van meer publiek.

Marres neemt *fair pay* serieus. Minder enthousiast is de raad over de toepassing van de Fair Practice Code in bredere zin, de Governance Code

Cultuur en de Code Diversiteit en Inclusie: Marres is nog te weinig transparant, reflectief en zelfkritisch.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Sinds de directiewisseling in 2013 staan de zintuigen centraal in het programma van Marres. Dit heeft de afgelopen jaren geleid tot overwegend interessante exposities met bijdragen van kunstenaars uit binnen- en buitenland. Vooral met de immersieve tentoonstellingen, waarbij een enkel werk alle ruimtes van Marres vult, zette zij zich op de kaart. Kunstenaars als Luiz Zerbini en Sander Breure & Witte van Hulzen veranderden Marres in een jungle en een beeldentuin, en choreograaf Katja Heitmann creëerde met dansers een 'museum voor uitgestorven bewegingen'. Delen van deze exposities werden ook getoond in het buitenland. Voor zowel de immersieve projecten als de overige tentoonstellingen, waaronder thematische, werkt Marres regelmatig met (gerenommeerde, internationale) gastcuratoren.

De komende beleidsperiode gaat Marres voort op de ingeslagen weg. De zintuigen blijven in Maastricht de belangrijkste gids, met het immersieve format als paradepaardje. Met haar zintuigenthema heeft Marres een eigen signatuur gecreëerd in de beeldende kunstsector. Bovendien is het een thema dat breed kan worden ingevuld en – blijkens de educatieplannen – aansluiting vindt bij maatschappelijke domeinen zoals de gezondheidszorg. De raad is echter ook beducht voor uitholling en sleetsheid. Hij mist een visie op de noodzaak van de centrale thematiek. Marres maakt niet duidelijk waarom de zintuigen na acht jaar, en in de huidige maatschappelijke context, nog altijd een urgent thema zijn. Marres is de enige presentatie-instelling in de regio op BIS-niveau en zou in dat licht een bredere oriëntatie kunnen overwegen.

De uitwerking van de plannen had sterker gekund. Daarin wordt bijvoorbeeld wel beschreven met welke curatoren wordt gewerkt, maar de betrokken kunstenaars blijven grotendeels onbenoemd. Ook geeft de instelling summier aan meer te willen investeren in het opzetten van internationale coproducties en de inbedding in een structureel netwerk. De raad had hierover graag meer willen lezen. Door tijdgebrek heeft Marres naar eigen zeggen geen opvolging kunnen geven aan eerdere 'verbindingen' met partners in Brazilië, Frankrijk, Noorwegen, Polen en het Verenigd Koninkrijk. Een nieuwe, spannende internationale stap waarvan wel al melding wordt gemaakt, is een pitch voor de Koreaanse Busan Biennale in 2022.

Vernieuwing

Het beleid van Marres is een voortzetting van de afgelopen jaren en in die zin weinig vernieuwend, ondanks dat uit de plannen ook blijkt dat zij zichzelf probeert te blijven verrassen. In de komende beleidsperiode zet zij haar cross-disciplinaire benadering bijvoorbeeld door in haar talentontwikkelingsprogramma. Er zijn verschillende samenwerkingsprojecten op komst, zoals een tweejaarlijkse cyclus voor jonge performers met Fashionclash en de Toneelacademie. De plannen zijn echter nog zo globaal dat ze onvoldoende zicht geven op hun mogelijke portee.

Positiever is de raad over de beproefde bijdrage die Marres levert aan de talentontwikkeling van jonge kunstenaars en curatoren. Samen met het Belgische Z33 organiseert zij het Euregionale talentontwikkelingsprogramma 'Currents'. De formule: jonge curatoren selecteren jonge kunstenaars. Er wordt samengewerkt met twaalf academies in Zuid-Nederland, België en Noordrijn-Westfalen, evenals vaste partnerinstellingen zoals Kunstpodium T in Tilburg en de werkplaats voor beeldend kunstenaars FLACC in Genk. Het traject mondt jaarlijks uit in een expositie. 'Currents' wordt mogelijk uitgebreid met een Duitse partner, zodat de expositie in drie landen kan worden getoond.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

De raad constateert dat Marres goed werk levert op het gebied van eerlijke beloning. Ze is transparant over wat ze doet en haar inspanningen zijn goed onderbouwd en geloofwaardig. De instelling volgt de 'Richtlijn van het functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor beeldende kunst'. Voor de verschillende soorten medewerkers staat de beloning die zij ontvangen duidelijk beschreven. Kunstenaars worden betaald volgens de 'Richtlijn kunstenaarshonoraria' en curatoren krijgen een vast bedrag dat vanaf de komende beleidsperiode in overeenstemming met de richtlijnen is.

De raad beoordeelt de bedrijfsvoering van Marres als gemiddeld. Zoals de instelling zelf ook aangeeft, is haar financiële huishouding kwetsbaar. Er is vrijwel geen ruimte om reserves op te bouwen. In 2018 was Marres voor 51 procent afhankelijk van de structurele subsidie van het ministerie van OCW, en het eigen inkomstenpercentage lag de afgelopen periode op gemiddeld ruim 20 procent. De instelling heeft een duidelijke strategie voor het opvangen van tegenvallende inkomsten: de meest kostbare tentoonstellingen worden aan het begin van het jaar gepland en elke tentoonstellingsbegroting bevat posten die kunnen worden geschrapt of toegevoegd. Minder duidelijk is of en hoe de instelling rekening houdt met het wegwerken van afwijkingen van de Fair Practice Code of structurele indexatie van personele lasten.

Extra gelden publieksbereik

Voor de periode 2021 – 2024 doet Marres een beroep op de extra gelden die de minister beschikbaar stelt voor twee presentatie-instellingen die zich specifiek richten op verbreding van hun publieksbereik. Dit bedrag is opgenomen in de begroting en ook toegelicht in het activiteitenplan en de toelichting op de begroting. De extra gelden worden gebruikt om nieuw personeel toe te voegen aan de organisatie, die nu 5,3 fte telt. Het gaat om een medewerker educatie/publieksbegeleiding die de educatie- en publieksprogramma's moet bestendigen en uitbreiden, en een zakelijk leider die onder andere de internationale positie van Marres moet verstevigen en de fondsenwerving moet uitbreiden (zie 'Bevordering van educatie en participatie').

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

Marres heeft het vorige advies van de raad ter harte genomen en is de afgelopen jaren zeer actief geweest op gebied van educatie en participatie. Zij heeft zintuigenprogramma's ontwikkeld voor zowel scholieren (vooral uit het voortgezet onderwijs) als studenten uit het hoger onderwijs. Daarnaast richt ze zich met veelsoortige activiteiten, zoals de interdisciplinaire 'Training the Senses'-avonden, op uiteenlopende doelgroepen – van buurtbewoners, tot wetenschappers en carnavalsgangers. De afgelopen jaren groeide Marres' community gestaag, zowel online als offline. In 2018 ontving zij ruim 23.000 bezoekers, waarvan circa 40 procent uit Limburg. De inzet op groepsbezoeken (o.a. door scholen) heeft veel opgeleverd.

Marres streeft ernaar in 2024 25.000 bezoekers te trekken, een groei van ruim 40 procent ten opzichte van de target voor 2017 – 2020. Het aantal educatieve bezoekers in deze groep verdubbelt ten opzichte van 2018. Om dit te bereiken wordt het groepsbezoek middels het eigen educatieprogramma en met hulp van Maastricht Marketing uitgebreid. Daarnaast staat een aantal inhoudelijke investeringen op de rol. De verdiepende programmering wordt uitgebreid en het internationale netwerk en het publieksbereik worden verstevigd via onder andere coproducties en een podcastprogramma. Nieuw voor educatie zijn de programma's 'Marres Extended' – trajecten in het voortgezet onderwijs voor *peer educators* – en 'De Onzichtbare Collectie', een waarnemings- en belevingsgericht project voor het primair onderwijs, gemaakt in samenwerking met Mediametic. 'Training the Senses' wordt verdiept met meer aandacht voor (academisch) onderzoek. Marres werkt samen met de Universiteit Maastricht en Concordia University en participeert in onderzoek van de Nationale Wetenschapsagenda.

De raad vindt het in beginsel goede uitbreidingen. Wel mist hij een visie van Marres op het participatief werken met jongeren – de *peer educators*, de

stagiairs. De raad spoort Marres aan beter uit te leggen waarom zij met jongeren werkt en andersom wat voor de jongeren de waarde van de samenwerking is; in hoeverre beslissen zij echt mee en zijn zij een gelijkwaardige stem? *Peer education* is een manier om de eigen organisatie van binnenuit kritisch te bekijken. Marres zou er goed aan doen gebruik te maken van die methode.

Geografische spreiding

Marres is stevig geworteld in de stedelijke cultuurregio. De afgelopen jaren is samengewerkt met uiteenlopende partijen (ook buiten de beeldende kunst) in Limburg en Brabant. In Maastricht toont Marres zich een betrokken speler, die initieert, adviseert en participeert. Ze vervult een brugfunctie tussen onderwijs en musea, met partners als de Van Eyck Academie, Hogeschool Zuyd, Bonnefanten en Bureau Europa. Er wordt samengewerkt met kunstenaars en vrijwilligers uit de regio en in Limburg heeft ze een ondersteunende functie voor instellingen als De Domijnen en het Limburgs Museum. Ook deelt Marres kennis met collega-instellingen, zoals BAK en Witte de With. 40 procent van de bezoekers is afkomstig uit de Randstad.

Toepassing Fair Practice Code

Over de kwaliteit van de toepassing van de Fair Practice Code is de raad gematigd positief. Marres neemt actief deel aan de sociale dialoog, ze vervult een bestuursfunctie bij De Zaak Nu. Tegelijkertijd licht ze haar eigen beleid niet altijd even transparant toe. Werkafspraken zijn er met name met zzp'ers of kunstenaars. Over werkafspraken met andere organisaties wordt niet gerapporteerd. Ook wordt niet duidelijk hoe de organisatie omgaat met auteursrechten.

Toepassing Governance Code Cultuur

Marres geeft matig invulling aan de Governance Code Cultuur. De instelling werkt met een raad-van-toezichtmodel en er is sinds 2019 een bestuursreglement waarin de wederzijdse taken, verantwoordelijkheden en protocollen voor raad van toezicht en directeur-bestuurder zijn vastgelegd. De raad vindt het positief dat een van de leden van de raad van toezicht fungeert als vertrouwenspersoon voor de medewerkers. De reflectie op de code kan echter beter. Zo worden er geen eventuele verbeterpunten genoemd en wordt ook niet beschreven wat er met de uitkomsten van de jaarlijkse zelfevaluatie van de raad van toezicht wordt gedaan.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

De raad vindt dat Marres beperkt reflecteert op de invulling van de Code Diversiteit en Inclusie. Marres geeft nauwelijks concrete doelen en strategieën voor de toekomst. Ze stelt dat ze met educatieve programma's scholieren 'van alle sociale en etnische achtergronden' bereikt, dat

buitenlandse curatoren 'verschillende perspectieven' inbrengen en dat er op buurtbijeenkomsten 'een rijke schakering' bewoners afkomt, maar de raad mist visie. Het wordt hem onvoldoende duidelijk welke nieuwe publieksgroepen Marres wil bereiken, waarom en hoe. Met name op het punt van personeel overtuigt Marres slecht. Het vaste team is nog relatief homogeen en daar wil de instelling bij wisselingen van de wacht verandering in brengen. Hoe, dat wordt niet beschreven. De raad betwijfelt of het belang van een inclusieve organisatie intern breed wordt gedragen. Een concreet actieplan kan daarbij helpen.